

ob enem referenti alj poročevalci pri ministerstvu. — Če se jim pred oči postavlja, da je učnina za ubožne dijake krivična stvar, se odrezavajo s tem, da naj siromak doma ostane! — In ti ljudje bobnujo po svetu: „Wissenschaft ist Macht!“ (znanost je moč!) Saj le denar, denar! ta ima vso moč! Kako vse drugače je to bilo v razvpitem srednjem veku, ko so profesorji in drugi dobrotniki na vso moč skušali pomagati ubogim, pa bistrim mladenčem, da so zamogli študirati ter stopiti v najvišje državne in cerkvene službe. Tako je dika Jugoslovanov, prevzvišeni škof Strossmayer, ravno za ubožne dijake na zagrebškem vseučilišču blagodušno poklonil 10.000 gold. — Sramote dun. profesorjev tudi jezični prof. Suess zbrisati ni mogel.

V večerni seji je še demokrat dr. Kronawetter skušal dokazati, da bogoslovje ni znanost (se ve da ne za — zemljemerce in prirodoslovce), da naj toraj vlada vse stroške za bogoslovske oddelke na vseučiliščih zbríše in izobraženje bogoslovcev verstvom prepusti. — Min. Stremayr se je proti napadom zjutraj branil in celó dunajske profesorje in dijake, ki so ga izsikavali, nekako zagovarjal, obljubil nemško vseučilišče — v Črnovici na Bukovinskem za — Pruse, ne za Rumunce, da bo Avstrija „omiko“ proti vzhodu širila, — potem so se vsi postavki proračuna po odborovem nasvetu sprejeli in — druge nesreče ni nobene bilo.

Dopisi.

Iz Celja 24. grudna. (Skrb za uboge v mestu in okolici. Čudno vreme). Dozdajšnje preskrbljevanje siromakov bilo je, kakor večidel človeške naprave, pomanjkljivo. Soseske in farni uredi so skrbeli, da se je domačim ubogim iz dotičnih blagajnic vsak mesec toliko podpore podelilo, kolikor je ravno v blagajnicah denarja bilo. Te podpore bile so večidel premajhne in ubožci niso ob podeljenem živeti mogli, zato so bili prisiljeni beračiti, in ker včasih v domači soseski niso dovolj podpore dobili, ali ker njim razvajanost ni z malim zadovoljnim biti pustila, jih je veliko šlo v tuje soseske, posebno v samotne kraje, kjer so bogati ljudje, kakor v goratih krajih. Ob cestah in v odročnih krajih so berači in rokovnjači silno pogosto prihajali in med njimi bila je velika večina obdarovanja nevrednih.

Najnovejša deželna postava za ubožne zadeve bo temu nepoštenemu beračenju konec storila, ako bodo župani na njeno ostro spolnovanje gledali. (?) Zdaj je prepovedano siromakom v tuje sosesko hoditi in sploh prositi po hišah; v vsakej soseski ali pa za več sosesk skupaj napravi se okraj za preskrbljevanje ubožih. V ta namen voli se poseben odbor, ki postavi oskrbnika ubožih. Naše mesto se je v ta namen v 6 okrajev raz-

delilo in za očete ubogih so izvoljeni gg.: 1. okraj J. Weiner 2. Ed. Jeretin 3. Fr. Hecht 4. Fr. Pacchiaffo 5. Fr. Krušič in 6. Kašpar Gorišek. V nedeljo 20. grudna bila je tudi v gledišču igra za uboge. Dasi je zavoljo grdega vremena dopolnne le malo gospóde v cerkvi bilo, je bilo gledišče gospóde polno, tako da se je gotovo nad 200 gld. za uboge dobilo.

Diletanti igrali so dobro, a zdi se nam žalostno znamenje sedanjega nemškega okusa, da si boljše igre ne vedó izvoliti, kakor: „Spielet nicht mit dem Feuer!“, v kateri se dva po sili zaljubita, tako da igra brez kacega namena ostaja in to — v dober namen! Ni čuda, da se potem posamesni glasovi slišijo: Drugokrat rajši tako kaj dam, da mi le tako dolgočasne igre poslušati in gledati treba ne bo!

Naša okolica bo še le v eni prihodnjih svojih sej očete ubogih postavila in mora saj enega za vsako ves izvoliti, če hoče pravi namen doseči. Po namenu postave ne bi smeli več lenuhi pravim ubogim kruha prikrajševati in bodo povsod domači ubožčki, ki so podpore res potrebni, je dobivali, ako bodo dotični očetje ubogih svojo dolžnost vestno spolnovali in jih drugi verni občani zvesto podpirali; pa gorjé tudi siromakom, ako se to ne bo zgodilo: doma potem ne bodo našli potrebne podpore in drugod si nje ne bodo smeli prositi!

Ker sem grdega vremena omenil, naj še povem, da je v noči od 19—20. grudna tukaj ne navadno bliskalo in gromelo.

Iz Braslovč 28. grudna. („Slovenska pratika“ grda pošast. Naši kmetje.) Veliko škode je pri nas sneg pri gozjdih in sadnosnem drevju naredil; pa še več kvara bo v srcih dobrih Slovencev tista grda „Slovenska Pratika“ iz Kleinmayr & Bamberg-ove tiskarne v Ljubljani naredila. Mislil sem si, da te neumne pratike naši kupci ne bodo ne naročili in ne prodajali, pa temu ni tako, še v prodajalnici našega župana se najde ta otrovana pratika. Pa ker je mož poštena duša, gotovo ni nalašč tega naredil, in je menda, kakor se pravi, mačko v žaklju kupil. Zato naj bo prošen, da se ta reč odstrani, in ravno tako naj vsi, kateri so to nesnago kupili, storé, kakor je storila poštena gospodinja, ko sem ji povedal, kako strupeno da je to branje, da je namreč liste iztrgala in v ogenj vrgla.

Umazani pisun prav grdo kvasi o novih „verskih“ postavah, o šentpeterskem penezu in o misijonih. O misijonarjih pravi, da jih sama slavoželjnost! v tuje dežele goni. Po njegovih mislih so največi Svetniki bedaki bili, ker so toliko za zveličanje bližnjega storili, kakor sv. Frančišk Ksav., Vincencij Pavlan itd., alj kakor sedaj oče Damjan Deveuster na sendviških otokih v Avstraliji, ki se je popolnoma daroval, da divjake učí in med njim živi. Pokazite pa vi lažliberalci enega takih mož, če ga imate! Nehajte vendar

enkrat grdi nevedneži verske reči napadati, če vam je res sloga in napredek ljub, s katerim se toliko ponašate; saj vendar sprevidite, da po tem potu ne gre, in nas le zmiraj k večjemu razporu in prepadu pelje!

H koncu naj omenim še, kako pridno da se naši gospodarji nove mere učijo, ktere jih naš hvalevredni g. podučitelj po nedeljah podučuje, in to kolikor mogoče razločno in po domače, za kar mu javno hvalo izrekamo. Kmetič.

Od Šmarja pri Celju. (Tatovi — kaznovanci prevzetnosti.) Dne 25. grudna, toraj sv. božični praznik, se je več gospodov iz Gradca na Slatino pripeljalo, da so na sv. Štefana dan od ondot do Šmarja velikansk lov uganjali. Zvečer so se v Šmarje na saneh pripeljali, kjer so bili z godbo veselo sprejeti in so se veselice, katero jim je tukajšnji oštir pripravil, udeležili. —

Alj ko so strelci in drugi gosti židane volje, so si prekanjeni tatje mislili: zdaj je prav čas za nas in so šli k oštirju krast. Sterejo in priderô v kašto, si naložijo na cente žita, mesa in blaga, in srečno odlazijo, da ni duha ne sluba za njimi!

Iz Ptuja. V naglici veselo novost, da je zbor čitalničarjev dne 28. dec. v vsemi pro enemu glasu sklenil, da se čitalnica ohrani in le pri stroških za stanovanje v bodoče nekoliko bolj skrči, da bo ceneje shajala.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Delegacije so se na jesen odložile in to najbolj z ozirom na deležnike ogerskega dež. alj drž. zboru, ker se vlada boji, da bi ogerska delegacija preveč proračun odščipavala. Hoče toraj čakati do novih volitev na Ogorskem, ki bodo po leti in sicer že po novi volilni postavi.

Med predlogami, ki pridejo po praznikih v drž. zboru dunajskem na vrsto, je tudi postava o vravnanju Mure, za kar predlaga vlada od l. 1875—1894 na leto 30.000 gl. za stavbe, za vzdrževanje pa letnih 14.000 gld.; dalje postava o zatiranju trsne uši, o čemur hočemo posebej govoriti. —

Česko. V Pragi so se dne 28. dec. posvetovali mladočehi in program določili. Kot pravi liberalci so mnogo otrobov povezali o „svobodni“ osnovi države na demokratični podlagi, o boju zoper „reakcijo“ in kar je več tacih nastavkov. V poglavitni stvari se pa vendar vsaj za trenutek, strinjajo z državnopravno stranko „starih“, da namreč v državni zbor prej ne stopijo, dokler tega večina českich dež. poslancev ne sklene in ako se to brez nevarnosti za politične pravice kraljestva zgoditi zamore. To je teorija. V praksi pa hočejo na vse kripilje delati na to, da staročehom sedeže v dež. zboru polovijo; potem ložje sklenejo, iti v državni zbor. Ali pa s tem državno pravo kraljestvo ne izdajo,

je drugo vprašanje. Pogubno je vsekako že zdaj, da govore „mladi“ o „škodljivosti pasivnega upora“ (ker staročehi tudi nočejo v deželni zbor stopiti). —

Tržaški drž. poslanci: Teuschl, Porenta in Sandrinelli mislijo poslanstvu se odpovedati. Menda zaradi Pontebške železnice, ki so jo ustavaki proti vladi v obrambo vzeli. Ker pelje ta črta skoz nemške dežele na Italijansko, bo razkrila zgodovina prihodnjih let, zakaj da se ustavaki ravno za to črto tako potezajo.

Tirolsko. Drž. poslanec žl. Dipauli je bil odstopil, ker se po njegovem prepričanju koristi tirolskega ljudstva v drž. zboru ne dajo braniti. Dne 28. dec. je bil z veliko večino zopet voljen. Kakor poroča „Vtld.“, hoče iz istega uzroka odstopiti tudi Giovanelli. Vse toraj križem gre; le Frice in Konrad ostaneta zvesta — do smrti!

Hrvatsko. Dne 20. dec. je dež. zbor zopet delovati začel. Po praznikih pride dež. proračun na vrsto. Pri mnogih stroških za novo upravo, za šole itd. ostane vendar samostalni deželi za l. 1875 še 100.000 gld.

Vnanje države. Na Nemškem dela Bismark tako, kakor da država brez njega obstati ne more. V svojem glasilu: „Nordd. Allg. Ztg.“ pusti razglašati nove zarote proti sebi, in da zamore bolj ščuvati proti katoličanom, se te zarote s cerkvenimi osebami v zvezo silijo. Tako razglašča omenjeni list pisma nekega belgijskega delalca (Duchesne) do nekega francoskega nadškofa, kteremu je D. jeseni pisal, da mu naj brž 60.000 frankov da, in bo „pošast“ Bismarka iz sveta spravil. Toda nadškofa list ne imenuje in tudi oseba D. se je pokazala izmišljena, tako da je menda vsa stvar gola zvijača.

Na Španskem so 19. dec. Karlisti pod vodstvom Tristany-a v Kataloniji republikance zopet nažgali, topov in vojnih priprav njim vzeli.

Za poduk in kratek čas.

Iz Ptuja v Zagreb, jeseni 1874.

(Potne črtice.)

Ako stojiš na Ptujskem gradu in gledaš na severno-večerni kraj, imaš pred sebo v skrajni daljavi Golovec (6759') alj Labotsko goro, tudi Špajk imenovano. Ta velikan na štajersko-koroški meji razteza svoje poslednje panoge sem doli do starega Ptuja, kder se med Dravo in Muro v neštevilne hribe s prijaznimi goricami razvijajo, od Ptuja počenši se pa proti vzhodu če dalje bolj v Dravsko dolino zgubljavajo. — Če obrneš Golovcu hrbet, imaš pred sebo Haloze s premnogimi holmi krtinjakom podobnimi, kateri obilno sladkega vinca rodijo, toda vsled prežalostnih razmer svoje prebivalce le slabo redijo. Prav v podnožju pa imaš stari Ptuj, prijazno mesto z blizo 3000 stanovalci